

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)

Er beteckning: U2020/00129GV

Länsstyrelsen i Stockholms län ställer sig positiv till utredningens förslag. Länsstyrelsen väljer att kommentera vissa förslag enligt nedan och avstår från att yttra sig avseende vissa förslag.

Sammanfattning av synpunkter

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag. Myndigheten anser att flera av förslagen kommer tydliggöra roller och ansvar för de många aktörer som är involverade i arbetet med validering, kompetensförsörjning och livslångt lärande. Länsstyrelsen anser också att slutbetänkandet är ett bra kunskapsunderlag för vidare utvecklingsarbete för valideringsfrågorna. Myndigheten instämmer vidare i utredningens förslag om att arbetet och kunskaperna om validering behöver fortsätta och utvecklas.

Särskilda synpunkter

Förslag 6.5.1, 6.5.2, 6.5.3, 6.5.5, 6.5.6

Utredningens redogörelse för begrepp och definitioner för validering är ett gott kunskapsunderlag för förståelse och framtida utvecklingsinsatser inom området. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om en ny och gemensam definition av validering som ska definieras som en strukturerad process som innehåller fördjupad kartläggning, bedömning och erkännande av kunnande som en person besitter oberoende av hur det förvärvats. Länsstyrelsen tillstyrker även förslaget om att en ny förordning med generella bestämmelser om validering införs, och att ansvariga myndigheter tar fram riktlinjer och rekommendationer för arbetet med validering.

Förslag 6.5.4 – Begreppet validering ska införas även i högskolan och yrkeshögskolan

Länsstyrelsen avstår från att yttra sig avseende förslag om ändringar i bestämmelser om möjlighet till tillgodoräknande inom utbildning och om behörighet för tillträde till utbildning i högskoleförordningen (1993:100) och i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan samt i förordning 2002:760 om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor. Myndigheten avstår även från att yttra sig avseende förslaget om att Universitets- och högskolerådet ska i

Datum
2020-06-09

Beteckning
101-13290-2020

förordning (2012:811) med instruktion för universitets- och högskolerådet få i uppdrag att främja arbetet med validering enligt valideringsförordningen. Myndigheten avstår också från att yttra sig avseende förslag på ändringar i förordning (2011:183) om befattningsutbildning och fortbildning för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem. Länsstyrelsen anser att det finns andra remissinstanser som är bättre lämpade att yttra sig över ovan nämnda förslag vad gäller validering inom högre utbildning. Länsstyrelsen avstod även från att yttra sig över betänkandet SOU 2018:29 av samma anledning.

Förslag och bedömningar 7.5.1, 7.5.2, 7.5.3, 7.5.4

Länsstyrelsen välkomnar utredningens förslag till ett sammanhållet system för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering. Myndigheten ställer sig positiv till att valideringsfrågan ska ses som en del i en större helhet och att det statliga sammanhållande ansvaret för kompetensförsörjning och livslångt lärande förtydligas. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att ta fram en nationell strategi för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering. Den nationella politiken inom utbildnings-, arbetsmarknads- och näringspolitikens områden behöver samordnas bättre för att möta behoven på kompetensförsörjningsområdet. Det pågår en ständig förändring på arbetsmarknaden som kräver strategiska och samordnade insatser för lärande, omställning, digitalisering och automatisering. Den nu pågående pandemin där de långvariga effekterna för ekonomi och arbetsmarknad inte kan förutses kommer ytterligare kräva ett samordnat arbetssätt för att på kort och lång sikt hjälpa både arbetsgivare och arbetstagare att möta utmaningarna på arbetsmarknaden. En övergripande nationell strategi på området som ska drivas gemensamt av berörda departement, med bred medverkan från arbetslivets organisationer, skolhuvudmän, regioner och andra berörda aktörer låter som en framkomlig väg. En övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning, livslångt lärande och validering bör då förslagsvis synkroniseras till den nationella strategin för regional tillväxt (2021–2027). Även andra nationella strategier och handlingsplaner kan vara aktuellt att knyta an till arbetet.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att ett valideringsråd med tillhörande kanslifunktion får ett uppdrag att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet på nationell och regional nivå och att rådet tillkallas av lämpligt statsråd. Ett råd skulle ge frågorna det fokus, den tyngd och långsiktighet som krävs för att komma framåt i utvecklingen i frågan och där ett övergripande ansvar för Regeringskansliet skulle bli tydligare. Länsstyrelsen föreslår att regeringen i arbetet med föreslagen nationell strategi ser över möjligheten om dessa funktioner kan permanentas inom Regeringskansliet för att tydliggöra ansvar och engagemang från berörda departement och den politiska ledningen för att skapa nationell uthållighet och långsiktighet i frågan. Länsstyrelsen föreslår vidare att ett sådant råd och kanslifunktion tar ett större grepp om validering utifrån utredningens ståndpunkt om att validering ska ses som en del i en helhet och att kompetensförsörjning och livslångt lärande ingår i detta arbete. Det vore önskvärt om rådet med tillhörande kansli har långsiktiga

Datum
2020-06-09

Beteckning
101-13290-2020

mål för arbetet men även önskvärt att funktionerna ska kunna hantera korta och snabba frågor för omställning vid exempelvis samhällsekonomiska kriser med mera. Funktionerna bör vara permanenta och inte tidsbegränsade utifrån politiska mandatperioder, även om prioriterade områden självklart förändras över tid och flexibilitet behöver finnas.

Länsstyrelsen tillstyrker även förslaget om att ett valideringsråd på sikt kan ingå i den organisation som föreslås för genomförandet av den nationella strategin för kompetensförsörjning och livslångt lärande, om regeringen skulle bedöma att det inte är möjligt eller lämpligt att inrätta permanenta funktioner inom Regeringskansliet.

Förslag 7.5.3 – Kompetensförsörjning – en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret

Länsstyrelsen tillstyrker förslag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Myndigheten ser det som en positiv utveckling att kompetensförsörjningsarbetet ska ingå som grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret. Vidare ser myndigheten positivt på att förslaget om att regionalt utvecklingsansvarig ska följa upp, utvärdera och årligen redovisa till regeringen resultat av det regionala kompetensförsörjningsarbetet samt en bedömning av regionens (och här tolkar länsstyrelsen det angivna att det handlar om den geografiska avgränsningen av län och inte organisationen regionen) kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. För att åstadkomma ett sammanhållet och långsiktigt system för validering, kompetensförsörjning och livslångt lärande anser myndigheten att det är en grundförutsättning att detta regleras i lag och förordning. Det ska helt enkelt inte vara valbart för regionalt utvecklingsansvarig att nedprioritera sitt åtagande. Regional samverkan om validering kan bidra till att tillgången blir likvärdig mellan kommuner och att systemet för validering hålls ihop. Ingen kommun kommer ensamt kunna erbjuda sina medborgare alla de olika valideringsinsatser som, enligt slutbetänkandets förslag, en individ ska ha rätt till. Det kommer behövas mellankommunal samverkan kring detta och därför är den regionala nivån viktig för att underlätta utvecklingsarbetet och driva regional samverkan framåt i frågorna. Det finns många fördelar att nyttan med validering på regional nivå kopplas ihop med det regionala kompetensförsörjningsarbetet och regionalt tillväxtansvar. En utvecklad samverkan mellan kommuner, region och utpekade statliga aktörer kommer vara mycket viktigt och avgörande för att alla aktörer ska klara sina åtaganden och därför behöver den regionala samverkan i frågorna fortsätta att utvecklas.

Förslag 11.3.1, 11.3.2, 11.3.3

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag om förtydligande av kommunernas ansvar och uppdrag för validering. Myndigheten anser att förslaget om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om inledande kartläggning är ett viktigt uppdrag för att stötta kommunerna i detta arbete.

Datum
2020-06-09

Beteckning
101-13290-2020

Det är positivt att huvudmannen ska erbjuda elever i kommunal vuxenutbildning och elever i särskild utbildning för vuxna att få sina kunskaper och sin kompetens validerad. Validering är en förutsättning för en individualiserad vuxenutbildning som i sin tur är en viktig del i regelefterlevandet av skollagen. Myndigheten anser att det vore bra om det på regional nivå går att erbjuda elever inom vuxenutbildningen validering inom samtliga kurser som finns inom vuxenutbildningen. Om en huvudman inte har samtliga kurser inom kursutbudet som elever vill valideras mot bör andra huvudmän eller kommuner kunna erbjuda detta. Samverkan på regional nivå mellan kommuner blir då mycket viktigt för att tillgodose elevernas behov.

Information om validering och kännedom om branschvalidering är viktigt att vidareutveckla. Systemet för validering inkluderar många aktörer och därför är det viktigt att elever inom vuxenutbildningen, arbetstagare och små och medelstora företag vet till vilka organisationer dessa ska vända sig till när en valideringsinsats är aktuell. Här finns fortfarande en utvecklingspotential.

Tydliggörandet av individers rätt till validering och information om validering är särskilt viktigt när kommunerna inte driver utbildning i egen regi utan upphandlar sin utbildning genom andra utbildningsanordnare, såsom privata utbildningsföretag, studieförbund eller folkhögskolor. Även här finns en utvecklingspotential för att förbättra informationen om validering. Tillgång till information om validering på olika språk kommer också vara en viktig insats.

Förslag 11.3.4 – Rektor ska kunna ge betyget E efter validering utan prövning

Länsstyrelsen avstår från att yttra sig över förslaget om att en ny bestämmelse ska införas i skollagen med ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om möjlighet för rektor att i vissa fall ge betyg utan prövning till en elev som inte följt undervisningen. Myndigheten anser att andra remissinsatser är bättre lämpande att yttra sig över förslaget.

Hållbar utveckling

Länsstyrelsen bedömer att utredningens förslag påverkar många av de sektorsövergripande perspektiven på ett positivt sätt och bidrar också till att uppfylla universella mål inom Agenda 2030. Framst för Mål 4: att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Utredningens förslag om ett sammanhållet system för validering, kompetensförsörjning och livslångt lärande bör därför gynna såväl kvinnor som män. Delegationens förslag om att bredda branschvalidering till att omfatta fler yrken och kompetensområden bör precis som också nämns i utredningen bidra till en mer jämlik tillgång till validering så att både kvinnor och män får möjlighet att få sin yrkeskompetens kartlagd, bedömd och erkänd.

Datum
2020-06-09

Beteckning
101-13290-2020

Utredningens förslag om validering inom vuxenutbildningen kommer bidra till en ännu bättre individanpassad studiegång som kommer ge utrikes födda med utbildning och/eller erfarenheter från andra länder bättre förutsättningar och möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och i det svenska samhället. Länsstyrelsen gör bedömningen att slutbetänkandets förslag om validering, kompetensförsörjning och livslångt lärande kan resultera i många goda samhällsekonomiska vinster, i form av att näringsliv och andra arbetsgivare kan få tag i arbetstagare med rätt kompetens, utbildningstiden kan förkortas för elever som får valideras och arbetslöshet och försörjningsstöd kan minska då personer snabbare kan komma ut i arbete. Ökade insatser inom valideringsområdet bör även resultera i att personer får arbete inom rätt bransch och inom rätt kompetensnivå. Länsstyrelsen anser att det är bra att förslagen som rör vuxenutbildningen även inkluderar ändringar i skollagen inom särskild utbildning för vuxna. Även om utredningen inte specifikt behandlar konsekvenser inom funktionshinderpolitiken så bör föreslagna ändringar ändå bidra till positiv utveckling inom särvox. Länsstyrelsen ser inga negativa effekter av utredningens förslag utifrån ett barnperspektiv, folkhälsoperspektiv eller för miljö och klimat.

Beslutande

Detta yttrande har fattats av länsöverdirektör Johan von Sydow med utvecklingsledare Luiza Jastrzebska som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillväxtdirektör Anna Conzen och förvaltningsdirektör Mathias Wahlsten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.